



Provinciale Staten

Clustercode RMT
Ons kenmerk DOC-00730073
Bijlage(n) 2

Uw kenmerk -
Maastricht 17 december 2024
Verzonden 17 december 2024

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025

Geachte Staten,

Hiermee informeren wij u over het Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 – 2025.

Dossier nazorg steenkoolwinning

Met betrekking tot de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning zijn er twee aandachtsvelden te onderscheiden: enerzijds (1) bestuurlijke afspraken over en de uitvoering van technische beheersmaatregelen en anderzijds (2) de aankomende mijnbouwschaderegeling en de oprichting van het instituut voor Mens, Milieu en Mijnbouw Limburg (I3ML) (Bijlage 1). Deze mededeling gaat over de technische beheersmaatregelen.

Bestuurlijke afspraken na-ijlende gevolgen steenkoolwinning

In 2016 hebben het Rijk (toen: ministerie van Economische Zaken) en de Provincie Limburg (deze laatste mede namens de 10 voormalige mijnbouwgemeenten) bestuurlijke afspraken gemaakt over de uitvoering en financiering van een technisch maatregelenpakket met als doel de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning te beheersen. Hiermee zorgen het Rijk en de regio in gezamenlijkheid voor een veilige fysieke leefomgeving. Belangrijk hierbij om te vermelden is dat de gemaakte afspraken geen einddatum hebben en dat de Provincie Limburg de regie voert over de uitvoering van de maatregelen.

Ervaring met de uitvoering van de afgesproken maatregelen en de sindsdien uitgevoerde onderzoeken hebben geleid tot nieuwe inzichten, zowel wat betreft de te nemen beheersmaatregelen als de hiermee gepaard gaande (hogere) kosten. Dit tezamen heeft aanleiding gegeven tot ambtelijke gesprekken tussen het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en de Provincie Limburg namens de regio, over aanvullende afspraken voor de periode 2025-2030. Dit maatregelenpakket is in lijn met de bestuurlijke afspraken van 2016.



Meerjarige aanvullende afspraken voor de periode 2025-2030 konden echter niet in 2024 worden afgerond. Om de vaart erin te houden bij de uitvoering van de maatregelen, zijn nu afspraken gemaakt voor één jaar. Daartoe is het nu voorliggende Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025 opgesteld (Bijlage 2). Met dit eenjarige kader worden de met het ministerie van KGG afgesproken maatregelen uit 2016 en het pakket met aanvullende maatregelen geprogrammeerd en de bijbehorende activiteiten voor betrokkenen inzichtelijk gemaakt.

Voor de werkzaamheden die niet via de sinds 2016 door het ministerie van KGG beschikbaar gestelde middelen konden worden gedekt, heeft datzelfde ministerie aanvullende financiële middelen toegezegd voor 2025. Het totale pakket aan benodigde activiteiten is opgenomen in het Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 – 2025. Hiermee wordt een stap gezet in de verdere optimalisering van de regievoering op de overeengekomen beheersmaatregelen.

Gelijktijdig met de uitvoering van het actieplan zal de afstemming met het ministerie van KGG voor een aanvullend maatregelenpakket voor de periode 2026 – 2030 worden voortgezet. Voornemen is de te maken afspraken te vertalen naar een meerjarig kader, het Meerjarenprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2025 - 2030. Hierin worden de te behalen doelen, de uit te voeren maatregelen en de benodigde financiering voor de betreffende periode inzichtelijk gemaakt.

Over het meerjarenprogramma zult u in 2025 worden geïnformeerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg,
namens deze,

Mevr. mr. ing. E.A.M.B. (Elianne) Demollin-Schneiders LL.M.

Bijlage 1 Overzicht dossier mijn(water)schade

Dossier	Mijn(water)schade	
Beschrijving onderdeel	Beheersmaatregelen. In 2016 hebben Rijk en regio een aantal bestuurlijke afspraken gemaakt over de uitvoering van technische maatregelen met als doel de effecten van de voormalige steenkoolwinning te beheersen, alsmede de inrichting van het Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning (zie ook verderop in dit schema). De uitvoering geschiedt door de regio onder regie van de Provincie, en het Rijk financiert.	Schaderegeling/I3ML Door de gevolgen van de voormalige steenkoolwinning kan schade optreden in het gebied. Het Rijk heeft een landelijke regeling opgesteld voor mijnbouwschade, die voor schade als gevolg van de voormalige steenkoolwinning zal worden uitgebreid. De Limburg Kamer van de landelijke Commissie Mijnbouwschade zal de regeling uitvoeren. Er wordt tevens gewerkt aan een instituut (Instituut voor Mens, Milieu en Mijnbouw Limburg, I3ML) dat bij de uitvoering van de regeling kan ondersteunen en mogelijk wordt uitgerust met aanvullende functies.
	Belangrijke momenten/documenten	
2015		Oprichting Stichting Calamiteitenfonds Mijn(water)schade Deze stichting heeft tot doel woningen waarbij de veiligheid van wonen in het geding is door de gevolgen van de voormalige steenkoolwinning, te herstellen. Dit betreft een tijdelijke regeling; de stichting zal ophouden te bestaan op het moment dat de schadevergoedingsregeling van het Rijk (zie boven) in werking treedt.
2016	Kamerbrief “Overzicht afspraken na-ijlende gevolgen steenkolenwinning” In 2016 hebben Rijk en regio een aantal bestuurlijke afspraken gemaakt over de uitvoering van technische maatregelen met als doel de effecten van de voormalige steenkoolwinning te beheersen. De uitvoering geschiedt door de regio en het Rijk financiert.	
2019	Inrichting Informatiecentrum Nazorgsteenkoolwinning (INS) Het INS is onderdeel van het uit 2016 daterende maatregelenpakket. Het INS is erop gericht gemeenten beleidsmatig te ondersteunen bij risicomanagement op het gebied van de voormalige steenkoolwinning, de Veiligheidsregio beleidsmatig te ondersteunen bij haar veiligheidsbeleid en bij eventuele calamiteiten en kennis van de effecten van de voormalige steenkoolwinning te borgen en te ontsluiten.	
2023		Uitgangspuntennotitie mijnbouwschaderegeling Op 25 mei 2023 heeft staatssecretaris Hans Vijlbrief overleg met de regio gehad over het instellen van een Mijnbouwschaderegeling voor Limburg. De tijdens dit overleg overeengekomen uitgangspunten zijn in dit document beschreven.
		Gedeelde inrichtingsprincipes schadeafhandeling mijnbouwschade Limburg Dit document is tot stand gekomen naar aanleiding van een serie bijeenkomsten tussen het ministerie van Economische Zaken & Klimaat en de regio. Het document gaat in op de inhoud van de aankomende schaderegeling (besluit garantieregeling en hoofdlijnen afhandeling), de rolverdeling tussen betrokken organisaties in de uitvoering van de schaderegeling en de ambities voor het op te zetten instituut Mens, Milieu en Mijnbouw Limburg (I3ML).

2024	Brief “Financiering pakket technische maatregelen na-ijlende gevolgen steenkoolwinning” De uitvoering van de overeengekomen maatregelen hebben geleid tot voortschrijdende inzichten. Gelet hierop heeft de regio bij het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) een verzoek ingediend voor de eenjarige uitbreiding van het pakket technische beheersmaatregelen uit 2016 en financiering hiervan. De afspraken hieromtrent staan in deze brief.	
	Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024-2025 Het totale pakket aan benodigde activiteiten is opgenomen in het Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 – 2025. Met dit sturingsinstrument wordt een stap gezet in de verdere professionalisering van de regievoering op de overeengekomen beheersmaatregelen.	
2025	Meerjarenprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2025-2030 Gelijktijdig met de uitvoering van het Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025 zal met het ministerie van KGG worden afgestemd over een aanvullend maatregelenpakket voor de periode 2025-2030. Voornemen is de te maken afspraken te vertalen naar een meerjarig kader, het Meerjarenprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2025 - 2030. Hierin worden de te behalen doelen, de uit te voeren maatregelen en de benodigde financiering voor de betreffende periode inzichtelijk gemaakt.	

Mijnwaterproject maakt geen deel uit van het dossier mijn(water)schade

Mijnwater zorgt in Parkstad voor duurzame verwarming en verkoeling van woningen en andere gebouwen. Zij maken daartoe gebruik van warme en koude bronnen uit volgelopen steenkoolmijnen, maar dit project maakt geen deel uit van het dossier mijn(water)schade.



Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025

Document opgesteld onder regie van de Provincie Limburg en afgestemd met het Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning (inclusief de 10 voormalige mijnbouwgemeenten) en het ministerie van KGG.



1. Inleiding

Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025 en meerjarenprogramma

Het *Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025* geeft een samenhangend overzicht van technische maatregelen die als doel hebben de effecten van de voormalige steenkoolwinning in Limburg in de periode 1 oktober 2024 - 1 oktober 2025 te beheersen. Het gaat hierbij om activiteiten met als basis een in 2016 tussen de regio en het ministerie van Economische Zaken (EZ) overeengekomen maatregelenpakket, dat sindsdien door het Rijk wordt gefinancierd en door de regio wordt uitgevoerd.

Op het moment van schrijven is de Provincie Limburg, die mede namens de 10 voormalige mijnbouwgemeenten een regierol heeft bij de uitvoering van het maatregelenpakket, met het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) ambtelijk in gesprek om te komen tot een actualisatie van eerdergenoemde afspraken voor de periode 2025-2030.¹ De activiteiten en de hiervoor benodigde middelen zullen uiteindelijk worden vertaald naar het nog bestuurlijk vast te stellen document *Meerjarenprogramma Nazorg Steenkoolwinning* voor de periode 2025 - 2030.

Het *Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025* biedt een eenjarig kader waarin de met het ministerie van KGG afgesproken maatregelen worden geprogrammeerd.² Na vaststelling van het meerjarenprogramma over de periode 2025-2030 zal er jaarlijks een actieprogramma worden opgesteld en zal de uitvoering van de bijbehorende activiteiten worden geëvalueerd.

Deelnemers aan het Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025

De maatregelen uit het actieplan zullen deels worden uitgevoerd door de gemeente Kerkrade of de Provincie Limburg. In andere gevallen zullen de maatregelen worden uitgevoerd en/of zal de uitvoering worden getoetst door het Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning (INS)³, een samenwerkingsverband tussen de gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis, de 10 voormalige mijnbouwgemeenten (Heerlen, Kerkrade, Stein, Voerendaal, Simpelveld, Sittard-Geleen, Beek, Landgraaf, Beekdaelen en Brunssum) en de Provincie Limburg.

Het INS is opgebouwd uit de onderdelen Het Gegevenshuis, het kennisteam (met een afgevaardigde van de gemeente Kerkrade en van Het Gegevenshuis, afgevaardigden van de Provincie Limburg en een specialist), een ambtelijke werkgroep en een bestuurlijk overleg. Het INS is onderdeel van het in 2016 afgesproken maatregelenpakket.

¹ Naast het algemene maatregelenpakket dat betrekking heeft op het grondgebied van de 10 voormalige mijnbouwgemeenten, worden enkele maatregelen onder regie van en door de gemeente Kerkrade uitgevoerd. Deze laatstgenoemde maatregelen hebben uitsluitend betrekking op het grondgebied van de gemeente Kerkrade.

2. Programmalijnen en prioriteiten oktober 2024 – oktober 2025

De maatregelen die in de periode oktober 2024 – oktober 2025 worden gepland zijn vertaald naar dit actieplan. Onderstaand volgt een overzicht van de verschillende programmalijnen met de bijbehorende projecten voor de komende periode. Daarna volgt hoofdstuk 3 waarbij aan de hand van een korte omschrijving dieper op de verschillende projecten wordt ingegaan.

Tabel 1

Onderdelen meerjarenprogramma

Sectie	Onderdelen	Projectleider
A	Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning	Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning
B	Beheersmaatregelen Kerkrade	Gemeente Kerkrade
C	Beheersmaatregelen Provincie Limburg	Provincie Limburg

Tabel 2

Prioriteiten (programmalijnen) actieplan

Subsectie	Programmalijn	Projectleider
A1	Kennistransfer en kennisdeling	Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning
A2	Data- en informatiebeheer	
A3	Expertiserol en beleidsondersteuning	
A4	Beheer en doorontwikkeling RSS	

Subsectie	Programmalijn	Projectleider
B1	Beheersmaatregelen Kerkrade	Gemeente Kerkrade

Subsectie	Programmalijn	Projectleider
C1	Programmasturing en doorontwikkeling	Provincie Limburg
C2	Ontwikkeling mijnwatermeetnet	
C3	Monitoring en rapportages mijnwater	
C4	Verkennen instellen boringsvrije zone	
C5	Beleidssteuning Omgevingswet	
C6	Omgevingscommunicatie	



3. Toelichting op activiteiten en benodigde budgetten

1.1 Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning

A1 Kennistransfer en kennisdeling

Omschrijving

Bij kennistransfer en kennisdeling gaat het onder andere om het creëren van overzicht in de gedane en lopende onderzoeken naar de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning, het delen van de uitkomsten en rapportages alsmede het delen van de bijbehorende kennis en (nieuwe) inzichten. Ook de verdere ontwikkeling en versterking van het kennisnetwerk is een aspect van dit project. De interactie met (kennis)partners als TNO en SodM is hierbij van groot belang. De projectleiding wordt uitgevoerd door het INS, dit in nauwe afstemming met het ministerie van KGG en andere stakeholders.

Acties en resultaten

- Opstellen plan van aanpak voor kennistransfer en kennisdeling (met o.a. een agenda) in Q4 2024;
- Opstellen jaarlijks gezamenlijk kennisprogramma TNO/Provincie Limburg waarin onderwerp, beoogd resultaat, organisatie en planning zijn opgenomen. Dit programma wordt elke twee maanden geactualiseerd;
- Organiseren regelmatige kennisbijeenkomsten waaronder twee maal per jaar een technisch overleg met TNO, Commissie Mijnbouwschade, Provincie Limburg, SodM, INS, vertegenwoordiging van gemeenten en het ministerie van KGG. Afhankelijk van het onderwerp worden ook andere partijen uitgenodigd;
- Organiseren regelmatige kennisbijeenkomsten voor stakeholders van het INS afhankelijk van de behoefte;
- Inrichten systeem waarin de resultaten van uitgevoerde onderzoeken raadpleegbaar zijn en voorzien zijn van leesbare samenvattingen (en waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij landelijke voorzieningen).



A2 Data- en informatiebeheer

Omschrijving

De Portal⁴ heeft de afgelopen periode zijn waarde bewezen als middel om voor het INS relevante geo-informatie te ontsluiten. Maar we zien ook dat de huidige inrichting tegen haar grenzen aanloopt, zeker wanneer gegevens uit de Portal breder gedeeld gaan worden dan nu het geval is. De verdere ontwikkeling van de Portal richt zich op vier onderwerpen:

- Zorgen dat informatie meer in samenhang en beter beschreven beschikbaar wordt gesteld;
- Uitbreiden van beschikbare datasets (o.a. satellietbeelden en 3D-kaarten);
- Aansluiten op de behoefte van deelnemers aan het INS en gebruikersgroepen;
- Versterken van de data governance van de Portal.

Daarnaast is het de wens om de via het actieplan verkregen data zoveel mogelijk te borgen binnen de provinciale organisatie.

Acties en resultaten

- Opstellen plan van aanpak voor uitvoering van de hiernavolgende acties;
- Uitvoeren onderzoek naar de behoefte van deelnemers aan het INS en gebruikersgroepen van de Portal en opstellen implementatieplan voor wensen;
- Opstellen advies over de inrichting van de data governance op basis van een framework inclusief een plan voor de implementatie. Het juridisch kader wordt hierin ook onderzocht;
- Vernieuwen van de Portal;
- Inrichten van de data governance van de Portal;
- Het aan de Provincie Limburg aanreiken van de via het actieplan verkregen data.

⁴ Met 'Portal' wordt de GIS-viewer KaartViewer bedoeld zoals door Het Gegevenshuis geleverd en beheerd.

A3 Expertiserol en beleidsondersteuning

Omschrijving

Vanuit gemeenten is er behoefte aan advies inzake locatie-specifieke of projectgebonden ruimtelijke vraagstukken in relatie tot de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning. In dergelijke gevallen is een mijnbouwkundige bureaustudie en mogelijk bodemonderzoek aan de orde. Ook leidt de instructieregel uit de Omgevingsverordening m.b.t. de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning tot vragen. Ten slotte zijn er tot op heden diverse beleidsondersteunende vragen over de na-ijlende effecten onbeantwoord gebleven. Bij het helpen oplossen van al deze vraagstukken kan het INS een faciliterende rol spelen. In 2025 worden onderstaande acties en resultaten voorzien o.l.v. het INS.

Acties en resultaten

- Beschrijven procedure voor het afhandelen van vragen van diverse stakeholders i.r.t. wettelijke verantwoordelijkheden van aan het INS deelnemende partijen;
- Inventariseren en analyseren van vragen van aan het INS deelnemende overheden;
- Formuleren onderzoeksvragen, levert informatie, helpt gemeenten bij het bij elkaar brengen van de gewenste deskundigheid en begeleidt door derden uit te voeren onderzoeken;
- Opnemen onderzoeken in het gezamenlijke onderzoeksprogramma van TNO-INS-KGG-Provincie Limburg. Uitvoering geschiedt door TNO, voor zover mogelijk binnen het fase 2 onderzoeksprogramma van TNO. Financiering is door KGG;
- Indien dit niet past, bijvoorbeeld vanwege capaciteit, snelheid, budget of beschikbare expertise, worden andere partijen benaderd, zoals onderzoeksinstituten, universiteiten of adviesbureaus.



A4 Beheer en doorontwikkeling RSS

Omschrijving

Het risicosignaleringssysteem (RSS) is naar verwachting een waardevolle voorziening om inzicht te krijgen in de (potentiële) risico's en hun gevolgen. Het goed functioneren van het RSS is afhankelijk van een intensief samenspel tussen een groot aantal betrokkenen in en buiten de regio. Er is een regievoerder nodig, die komt tot duidelijke afspraken over de verwachtingen en benodigde inzet t.b.v. beheer, signalering en ontwikkeling. De taken gaan over de hele cyclus van risicomanagement en de kwaliteitsborging van het systeem als geheel. In 2025 worden onderstaande acties en resultaten voorzien o.l.v. het INS.

De doorontwikkeling van het RSS zal in nauwe samenwerking met partners uit de regio alsook van buiten de regio (o.a. het ministerie van KGG en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)) plaatsvinden.

Acties en resultaten

- Benoemen regievoerder die komt tot duidelijke afspraken met betrokken overheidspartijen over de verwachtingen en benodigde inzet t.b.v. beheer, signalering en ontwikkeling;
- Opvolgen van aanbevelingen uit de actualisatie van het RSS van 2024. In het algemeen gaat het over aanbevelingen voor verbetering van het systeem als zodanig, voor aanpassing van indicatoren en voor uitvoering van noodzakelijk geacht onderzoek en de verantwoording/verslaglegging van de resultaten. Onderwerpen die daarbij toprioriteit hebben zijn:
 - Beter in kaart brengen van de effecten van stijgend mijnwater. Dit door uitbreiding van het mijnwatermeetnet en het uitvoeren van modelberekeningen die voor de (middel)lange termijn voorspellingen doen over de te verwachten waterkwaliteit en waterstanden, en de effecten daarvan op drinkwaterwinning, natuur, vernatting en de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze actie is door de Provincie Limburg reeds in gang gezet.
 - Organiseren van toezichtsarrangementen (systeem van meldingen, inspecties en monitoring) voor de risicocategorieën waar deze nog onvoldoende of niet zijn ingericht;
 - Ontwikkelen van handelingsperspectief en toezichtsarrangementen voor EK-gebieden voor ondiepe (industriële en historische) winningen en mijngangen;
 - Uitvoeren nader onderzoek naar samenloop van na-ijlende effecten in een aantal gebieden;
 - Opstellen jaarlijkse rapportage over de resultaten van alle uitgevoerde acties, de dan bereikte signaleringsniveaus en de noodzakelijk geachte (verbeter)acties voor de volgende jaren.
- Breder bekendmaken van toepassingsmogelijkheden RSS voor o.a. onderbouwing van ruimtelijk beleid, vergunningverlening en handhaving. Dit komt ook tegemoet aan de vraag van met name gemeenten en Omgevingsdienst naar duidelijke(r) handelingsperspectieven of handreikingen.



1.2 Gemeente Kerkrade

B1 Beheersmaatregelen Kerkrade

Omschrijving

Sinds 2017 voert de gemeente Kerkrade maatregelen uit ter voorkoming of beperking van mogelijke na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning.

Onder deze maatregelen vallen o.a. de sanering van industriële schachten, het opsporen, inspecteren en saneren van historische schachten, het uitvoeren van mijngasmetingen, onderzoek naar ondiepe winningen (waaronder naar ondiep gelegen gangen), onderzoek naar alternatieve opsporingsmethoden van oude mijnschachten en onderzoek naar verantwoorde verkleining van beschermingszones historische mijnschachten en het nemen van maatregelen ten gevolge van onvoorziene gebeurtenissen. Onderstaand volgen de acties die de gemeente Kerkrade in de periode oktober 2024 – oktober 2025 wenst uit te voeren (deze lijst is niet limitatief en o.a. afhankelijk van de subsidie die de gemeente Kerkrade ontvangt voor het uitvoeren van de maatregelen).

Acties en resultaten

- Saneren van industriële schacht Berenbosch 1;
- Saneren van vier historische schachten. Welke schachten gesaneerd zullen worden hangt af van de actualiteit;
- Opsporen van historische schachten;
- Uitvoeren van mijngasmetingen;
- Uitvoeren van onderzoek en uitvoeren pilot ondiepe winningen;
- Uitvoeren van onderzoek preventief saneren 20 locaties (n.a.v. sinkhole Brughofweg);
- Uitvoeren onderzoek overige (waaronder m.b.t. veiligheidszones historische schachten en ondiepe winningen).

1.3 Provincie Limburg

C1 Programmasturing en doorontwikkeling

Omschrijving

Om de verwachtingen van alle stakeholders van het INS in goede banen te leiden en de focus op de afgesproken doelstellingen te verbeteren, zal er gedurende de periode 2024 – 2025 extra worden geïnvesteerd in projectmanagement. Hierbij zullen bondige projectplannen en monitoring van de voortgang centraal komen te staan. Ook zal er vanaf 2025 een (integrale) voortgangsrapportage worden opgesteld.

Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de capaciteit en kennis waarover overheden moeten beschikken om hun wettelijke (en waar van toepassing autonome) taken i.r.t. de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning goed uit te voeren. In 2025 worden onderstaande acties en resultaten voorzien o.l.v. de Provincie Limburg.

Resultaten en acties

- Organiseren van reguliere projectoverleggen (organisatie geschiedt door de projectleiders zelf), organiseren voortgangsoverleggen, organiseren ambtelijke en bestuurlijke overleggen;
- Opstellen van *Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025* en het opstellen en vaststellen van het *Werkprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2025 - 2030* met draagvlak van de stakeholders;
- Opstellen van integrale voortgangsrapportage voor de periode oktober 2024 – oktober 2025;⁵
- Verkennen doorontwikkeling benodigde kennis stakeholders INS met voorstel/advies aan de 10 voormalige mijnbouwgemeenten en de Provincie Limburg;
- Begeleiden evaluatie samenwerkingsovereenkomst Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning;
- Het borgen van de door het INS aangereikte data binnen de provinciale organisatie.

⁵ Deze rapportage valt net buiten de scope van dit actieplan, maar is voor de volledigheid toch opgenomen.

C2 Ontwikkeling mijnwatermeetnet

Omschrijving

Het diepe mijnwatermeetnet wordt uitgebreid met zes tot acht peilputten. Het doel hiervan is om de verdere stijging van de mijn- en grondwaterstand in de regio beter te kunnen monitoren en ook de gevolgen daarvan voor de waterkwaliteit. Eind 2024 is het ontwerp hiervoor gereed en zijn afspraken over de financiering voor de realisatie gemaakt. De aanbesteding loopt begin 2025. Vanaf de zomer 2025 wordt gestart met de realisatie. Het project wordt medio 2026 opgeleverd.

Resultaten en acties

- Realiseren en vaststellen van voorontwerp (incl. definiëren meetdoelen, opstellen PvE, onderzoek naar geschikte locaties, opstellen risico-analyse en opstellen indicatieve kostenraming);
- Vaststellen van definitieve boorlocatie en (indien van toepassing) bijstellen voorontwerp (incl. onderzoek kabels en leidingen, vergunningenscan en overleg en toestemming grondeigenaren);
- Opstellen van ontwerp en bestek;
- Organiseren van Europese aanbesteding en gunning;
- Begeleiden uitvoering van boringen (incl. regelen toestemming en vergunningen, uitvoering boorgatmetingen en omgevingsmanagement).



C3 Monitoring en rapportages mijnwater

Omschrijving

Al vele decennia wordt het grondwater in de mijnstreek gemonitord. Naar aanleiding van de GS/ZL-studie uit 2016 is de monitoringsinspanning vergroot en is er een risicosignaleringssysteem ontwikkeld. In dit project wordt gerapporteerd over de grondwateraspecten van de monitoring en wordt per onderwerp bepaald welke klasse van de risicosignalering van toepassing is. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de doelstellingen van de KRW. Daarnaast wordt met het grondwatermodel IBRAHYM een detailmodel voor de Mijnstreek gemaakt. Daarmee wordt verkend hoe de stijghoogte van het mijnwater zich de komende periode ontwikkelt en de invloed daarvan op het bovenliggende grondwater.

Acties en resultaten

- Organiseren van aanbesteding (beoogd wordt in december 2024 de opdracht te verlenen en de beoogde looptijd van de opdracht is maximaal 1,5 jaar);
- Optimaliseren van grondwatermodel IBRAHYM⁶ voor de mijnstreek en uitvoeren van modelberekeningen om inzicht te krijgen in toekomstige ontwikkelingen (onderdeel van de opdracht);
- Vastleggen van resultaten van de opdracht in een rapportage.

⁶ Het grondwatermodel wordt op zodanige wijze opgeleverd dat er in de toekomst ook door derden berekeningen mee kunnen worden uitgevoerd.



C4 Verkennen instellen boringvrije zone

Omschrijving

In de mijnstreek worden het zoute mijnwater en het bovenliggende zoete grondwater van elkaar gescheiden door slecht doorlatende lagen in de ondergrond. De stijghoogte in het mijnwater kan mogelijk lokaal op termijn groter worden dan de stijghoogte in het bovenliggende zoetwater pakket waardoor met zout verontreinigd grondwater uit het mijngedouw in het zoetwaterpakket terecht komt. Slecht doorlatende lagen tussen zoet en zout grondwater belemmeren dit proces. Voor de belemmerende werking is het van belang dat de scheidende lagen zo goed mogelijk intact zijn en blijven en niet worden aangetast door menselijk ingrijpen in de vorm van doorboringen. Aan de hand van een integrale belangafweging wordt beoordeeld of het instellen van een boorverbod haalbaar en nuttig is.

Acties en resultaten

- Begeleiden opdracht aan TNO voor het verrichten van onderzoek naar de verbreiding van de slecht doorlatende lagen in de Mijnstreek en de onzekerheden daarbij. De rapporten worden naar verwachting in Q1 2025 opgeleverd;
- In beeld brengen welke gevolgen een boorverbod vanaf een bepaalde diepte heeft voor potentiële gebruikers van de ondergrond, zoals voor grondwateronttrekkingen of bodemenergiesystemen. Deze informatie komt naar verwachting in Q1 2025 beschikbaar;
- Uitvoeren modelberekeningen met IBRAHYM nadat het model is geoptimaliseerd voor de mijnstreek in het kader van de monitoringsrapportage om te bepalen waar risico op opwaartse stroming is;
- Maken van integrale afweging van alle belangen en daarbij stakeholders betrekken;
- Verankeren regels in Omgevingsverordening.

in samenwerking met

provincie limburg



C5 Beleidsondersteuning Omgevingswet

Omschrijving

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden, die wetten omtrent de fysieke leefomgeving bundelt. De Omgevingswet vraagt een andere handelswijze van gemeenten en provincies. Mede door de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben stakeholders aangegeven baat te hebben bij hulp met het toepassen van wettelijke instrumenten i.r.t. de na-ijlende effecten van de voormalige steenkoolwinning.

Activiteiten

- Organiseren second opinion monitoring na-ijlende effecten voormalige steenkoolwinning Chemelot site;
- Begeleiden opstellen ruimtelijke vertaling advies GS-ZL studie naar regels en kaarten voor Omgevingsplannen;
- Verkennen overige vraagstukken bij stakeholders en waar nodig opstellen advies.



C6 Omgevingscommunicatie

Omschrijving

Sinds de uit 2016 daterende bestuurlijke afspraken na-ijlende gevolgen steenkoolwinning voert de Provincie Limburg namens de regio de regie op inhoud en communicatie. De Provincie Limburg stemt over de communicatie af met het ministerie van KGG via een opdrachtgeversoverleg. Ook stemt zij af met regionale stakeholders en partners zoals TNO. Tijdens het ambtelijk overleg van 10 juli jl. zijn voor de periode 2024-2025 de volgende focuspunten afgesproken: communicatie over de uitgevoerde onderzoeken en het bijbehorende kaartmateriaal en communicatie over de actualisatie van het RSS. In 2024 worden de volgende resultaten onder regie van de Provincie Limburg voorzien:

Activiteiten

- Afstemmen communicatie met het ministerie van KGG en andere relevante stakeholders;
- Uitvoeren verkenning communicatie (de inhoudelijke boodschap) en wat nodig is om te communiceren (kanalen en afzender) wat dient te resulteren in een overzicht cq. adviesrapport.
- Uitvoeren communicatie-advies.

4. Overleg en programmateam

Voor de uitvoering van het actieprogramma wordt het bestaande overleg van het INS doorgezet, maar wel iets duidelijker aangezet met ook wat meer structuur en focus. We introduceren een overlegstructuur waarbij drie ambtelijke niveaus worden onderscheiden en één bestuurlijk overleg.

Tabel 3

Soorten overleggen

Overleg	Onderwerp, doel en frequentie	Deelnemers
Reguliere project overleggen (operationeel)	- Bijvoorbeeld over het RSS, robuuste organisatie of informatiebeheer 2 wekelijks 1 uur; of soms vaker of langer.	Deelnemers worden afhankelijk van de inhoud van het overleg door de projectleiders uitgenodigd.
Voortgangsoverleg actieplan (tactisch en operationeel)	- Maandelijks, duur 1 – 2 uur - Elkaar informeren over de voortgang van de projecten - Knelpunten bespreken, oplossen en bijsturen - Inbreng van gemeenten (ad hoc)	Alle leden van het kennisteam van het INS en de projectleiders.
Halfjaar/kwartaal sessie op ambtelijk niveau	2-4 keer per jaar, 1-2 uur - Terug- en vooruit kijken op niveau van het werkplan - planning van het komende half jaar - kennisteam bereidt de sessies voor	Alle ambtelijke vertegenwoordigers van de regio (gemeenten, Veiligheidsregio, provincie) en ministerie van KGG.
Bestuurlijk overleg	1-2 per jaar	De betrokken bestuurders van de 10 voormalige mijnbouwgemeenten en de betrokken gedeputeerde van de Provincie Limburg.

5. Kostenraming

Voor de periode 2024-2025 heeft de Provincie Limburg (mede namens de 10 voormalige mijnbouwgemeenten) bij het ministerie van KGG een ambtelijk verzoek ingediend voor financiering van het *Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025*. Op basis van de toegezegde en beschikbare middelen is de volgende kostenraming gemaakt.

Tabel 4

Kostenraming per onderdeel

Sectie	Onderdeel	Geraamde €
A	Informatiecentrum ⁷	340.000
B	Beheersmaatregelen Kerkrade	1.300.000
C	Provincie Limburg	1.810.000
Totaal		3.450.000

Tabel 5

Kostenraming beheersmaatregelen Informatiecentrum Nazorg Steenkoolwinning

Subsectie	Programmalijn	Geraamde €
A1	Kennistransfer en kennisdeling	PM ⁸
A2	Data- en informatiebeheer	140.000
A3	Expertiserol en beleidsondersteuning	50.000
A4	Beheer en doorontwikkeling RSS	150.000
Totaal		340.000

Tabel 6

Kostenraming beheersmaatregelen gemeente Kerkrade

Subsectie	Programmalijn	Geraamde €
B1	Beheersmaatregelen Kerkrade	1.300.000
Totaal		1.300.000

Tabel 7

Kostenraming beheersmaatregelen Provincie Limburg

Subsectie	Programmalijn	Geraamde €
C1	Programmasturing en doorontwikkeling	150.000
C2	Ontwikkeling mijnwatermeetnet ⁹	1.500.000
C3	Monitoring en rapportages mijnwater	150.000
C4	Verkennen instellen boringvrije zone	PM

⁷ Dit betreft niet de subsidie voor het informatiecentrum. Dit betreft het gereserveerde bedrag waarbij afstemming zal worden gezocht met het informatiecentrum

⁸ Met KGG is afgesproken dat dit zal worden ondergebracht bij het onderzoeksprogramma van TNO. Indien dit niet volledig mogelijk blijkt, zal een gedeelte van het budget hiervoor worden aangewend.

⁹ De uitbreiding van het mijnwatermeetnet wordt geraamd op een bedrag tussen de 1,5 en 5,5 miljoen euro. Het meest waarschijnlijke scenario is scenario 1, dat geraamd wordt op 1,5 miljoen. Mocht de voorkeur uitgaan naar een ander scenario, dan zullen er gesprekken met het ministerie van KGG en andere partijen (waaronder TNO en SodM) worden opgestart voor aanvullende financiering.

in samenwerking met

provincie limburg



C5	Beleidsondersteuning Omgevingswet	10.000
C6	Omgevingscommunicatie	PM
Totaal		1.810.000

6. Borging

Financiële borging

De via het actieplan geraamde activiteiten worden geborgd via door het ministerie van KGG toegezegde middelen. Formeel is € 2.700.000 toegezegd. Daarnaast verwachten wij nog een aanvullend bedrag van € 750.000. Mochten wij dit laatstgenoemde bedrag niet tijdig ontvangen, dan zal dit gevolgen hebben voor het project Ontwikkeling mijnwatermeetnet. De uitbreiding van het meetnet zal dan worden aangepast op het ontvangen bedrag. De realisatie van de overige oorspronkelijk geplande meetpunten volgt dan, indien mogelijk, op een later moment.

Tabel 8

Financiële borging maatregelenpakket

Sub-sectie	Programmalijn	Te ontvangen	Geraamde kosten €
Te ontvangen in december	2.700.000	December 2024	2.700.000
Te ontvangen begin 2025	750.000	Begin 2025	750.000
Totaal			3.450.000

Capaciteit

Mocht het om welke reden dan ook niet lukken om de gewenste capaciteit in de periode 2024 – 2025 beschikbaar te hebben, dan zullen de in het actieplan geplande projecten opnieuw worden geprioriteerd en over een langere periode worden verdeeld op basis van 1,2 FTE (huidige formatie).



7. PDCA cyclus

Het Actieplan Nazorg Steenkoolwinning 2024 - 2025 is een middel waarmee de werkzaamheden voor het komende jaar geprogrammeerd worden. De geplande activiteiten zullen eind 2025 worden geëvalueerd. Dit is een eerste stap in de richting van een nieuwe werkwijze, die na vaststelling van het Werkprogramma Nazorg Steenkoolwinning 2025 – 2030 zal uitzien zoals in tabel 9 aangegeven.

Tabel 9

PDCA cyclus uitvoering beheersmaatregelen

Wat	Wanneer
Actualiseren bestuurlijke afspraken	Indien nodig
Opstellen meerjarenprogramma	Elke 5 jaar
Opstellen actieplan	Jaarlijks
Evalueren actieplan	Jaarlijks